

Yttrandefrihetsgrundlagen och Internet (vilande grundlagsförslag och följdlagstiftning)

Sammanfattning

I betänkandet anmäls för slutligt beslut de vilande förslagen till lag om ändring i tryckfrihetsförordningen, lag om ändring i lagen (2002:000) om ändring i tryckfrihetsförordningen och lag om ändring i yttrandefrihetsgrundlagen. Förslagen innebär bl.a. att det automatiska grundlagsskydd som traditionella massmedieföretag åtnjuter för sina databasverksamheter utvidgas till att omfatta nya tekniker, bl.a. s.k. *print on demand*, att till kategorin massmedieföretag skall läggas företag för yrkesmässig framställning av tryckta och därmed jämställda skrifter, t.ex. bokförlag och tryckerier, att andra aktörer än de nämnda skall kunna få ett frivilligt grundlagsskydd för motsvarande verksamheter samt inskränkningar av etableringsfriheten för sändningar av ljudradio- och TV-program och liknande genom tråd.

Vidare behandlas regeringens förslag till ändringar i lagen (1949:165) angående beslag å vissa skrifter och i lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden.

Utskottet föreslår att riksdagen slutligt antar de vilande förslagen till lag om ändring i tryckfrihetsförordningen, lag om ändring i lagen (2002:000) om ändring i tryckfrihetsförordningen och lag om ändring i yttrandefrihetsgrundlagen samt antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1949:165) angående beslag å vissa skrifter och lag om ändring i lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden.

Till betänkandet har fogats en reservation (m) samt tre särskilda yttranden.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Innehållsförteckning.....	2
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Redogörelse för ärendet.....	4
Vilande grundlagsförslag.....	4
Förslag till följdlagstiftning.....	4
Propositionen.....	4
Utskottets överväganden	5
De vilande grundlagsförslagen samt följdlagstiftning	5
De vilande grundlagsförslagen – utskottets anmälan och yttrande	5
Följdlagstiftningen.....	5
Propositionen.....	5
Utskottet	6
Reservation.....	7
Tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen (punkt 1)	7
Särskilda yttranden.....	9
1. Ett frivilligt grundlagsskydd enligt databasregeln samt inskränkningar av etableringsfriheten för trådsändningar (punkt 1)	9
2. Ett frivilligt grundlagsskydd enligt databasregeln (punkt 1).....	10
3. Den fortsatta utvecklingen när det gäller det tryck- och yttrandefrihetsrättsliga systemet (punkt 1).....	11
Bilaga 1 De vilande grundlagsförslagen.....	12
1. Förslag till lag om ändring i tryckfrihetsförordningen.....	12
2. Förslag till lag om ändring i lagen (2002:000) om ändring i tryckfrihetsförordningen.....	14
3. Förslag till lag om ändring i yttrandefrihetsgrundlagen.....	18
Bilaga 2 Regeringens lagförslag.....	25
1. Förslag till lag om ändring i lagen (1949:165) angående beslag å vissa skrifter	25
2. Förslag till lag om ändring i lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden.....	26

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen

Riksdagen antar slutligt de vilande förslagen till lag om ändring i tryckfrihetsförordningen, lag om ändring i lagen (2002:000) om ändring i tryckfrihetsförordningen och lag om ändring i yttrandefrihetsgrundlagen.

Reservation 1 (m)

2. Följdlagstiftning

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1949:165) angående beslag å vissa skrifter och lag om ändring i lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden.

Stockholm den 5 november 2002

På konstitutionsutskottets vägnar

Per Unckel

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Per Unckel (m), Göran Magnusson (s), Barbro Hietala Nordlund (s), Helena Bargholtz (fp), Pär Axel Sahlberg (s), Ingvar Svensson (kd), Mats Einarsson (v), Mats Berglind (s), Henrik S Järrel (m), Anders Bengtsson (s), Tobias Krantz (fp), Nils Fredrik Aurelius (m), Billy Gustafsson (s), Gustav Fridolin (mp), Christer Adelsbo (s), Elisebeht Markström (s) och Åsa Torstensson (c).

Redogörelse för ärendet

Vilande grundlagsförslag

Riksdagen beslutade den 15 maj 2002 (bet. 2001/02:KU21, rskr. 2001/02:233) att som vilande anta de i proposition 2001/02:74 framlagda förslagen till lag om ändring i tryckfrihetsförordningen och lag om ändring i yttrandefrihetsgrundlagen, dock med den ändringen att förslaget till ändring i 7 kap. 4 § tryckfrihetsförordningen skulle få den utformning som framgick av utskottets till betänkandet bilagda förslag till lag om ändring i lagen (2002:000) om ändring i tryckfrihetsförordningen (se bilaga 1).

Förslag till följdlagstiftning

Propositionen

I proposition 2001/02:74 föreslås att riksdagen antar de i propositionen framlagda förslagen till

3. lag om ändring i lagen (1949:165) angående beslag å vissa skrifter, och
4. lag om ändring i lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden.

Lagförslagen återfinns i bilaga 2.

Utskottets överväganden

De vilande grundlagsförslagen samt följdlagstiftning

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen slutligt antar förslagen till lag om ändring i tryckfrihetsförordningen, lag om ändring i lagen (2002:000) om ändring i tryckfrihetsförordningen och lag om ändring i yttrandefrihetsgrundlagen.

Utskottet föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1949:165) angående beslag å vissa skrifter och lag om ändring i lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden.

De vilande grundlagsförslagen – utskottets anmälan och yttrande

De vilande förslagen till lag om ändring i tryckfrihetsförordningen, lag om ändring i lagen (2002:000) om ändring i tryckfrihetsförordningen och lag om ändring i yttrandefrihetsgrundlagen innebär bl.a. att det automatiska grundlagsskydd som traditionella massmedieföretag åtnjuter för sina databasverksamheter utvidgas till att omfatta nya tekniker, bl.a. s.k. *print on demand*, att till kategorin massmedieföretag skall läggas företag för yrkesmässig framställning av tryckta och därmed jämställda skrifter, t.ex. bokförlag och tryckerier, samt att andra aktörer än de nämnda skall kunna få ett frivilligt grundlagsskydd för motsvarande verksamheter. Vidare innebär förslagen inskränkningar av etableringsfriheten för sändningar av ljudradio- och TV-program och liknande genom tråd. Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2003.

Genom detta betänkande anmäler utskottet de vilande förslagen till lag om ändring i lagen om ändring i tryckfrihetsförordningen, lag om ändring i tryckfrihetsförordningen och lag om ändring i yttrandefrihetsgrundlagen till kamraren för slutligt beslut.

Med hänvisning till vad utskottet anförde vid ärendets första behandling tillstyrker utskottet att riksdagen slutligt antar förslagen.

Följdlagstiftningen

Propositionen

Proposition 2001/02:74 Yttrandefrihetslagen och Internet hänvisades till konstitutionsutskottet. Riksdagen beslutade den 15 maj 2002 att skjuta upp be-

handlingen av regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1949:165) angående beslag å vissa skrifter och lag om ändring i lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden till 2002/03 års riksmöte. Utskottet behandlar förslagen i detta betänkande.

Utskottet

Utskottet gjorde i betänkande 2001/02:KU21 (s. 68 f.) följande ställningstagande.

Utskottet har ingen erinran mot propositionens förslag till lag om ändring i lagen (1949:165) angående beslag å vissa skrifter och förslag till lag om ändring i lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden i de delar som inte har behandlats tidigare i betänkandet. Lagförslagen är dock beroende av att ändringarna i tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen genomförs och bör därför antas först om riksdagen antar grundlagsändringarna. Behandlingen av förslagen bör därför skjutas upp till 2002/03 års riksmöte.

Utskottet vidhåller sin bedömning och tillstyrker regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1949:165) angående beslag å vissa skrifter och lag om ändring i lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden.

Reservation

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservation. I rubriken anges inom parentes vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

Tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen (punkt 1)

av Per Unckel (m), Henrik S Järrel (m) och Nils Fredrik Aurelius (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen förkastar de vilande grundlagsförslagen.

Ställningstagande

Enligt det vilande grundlagsförslaget skall TF:s brottskatalog utökas med brotten olaga hot, hot mot tjänsteman, övergrepp i rättssak och brott mot medborgerlig frihet. Detta innebär att brotten kriminaliseras som tryckfrihets- och yttrandefrihetsbrott. Förslaget innebär en inskränkning i den grundlagsstadgade tryck- och yttrandefriheten. För att inskränka en grundläggande fri- och rättighet anser vi att en avvägning måste göras mellan intresset av att inte inskränka rättigheten och andra motstående intressen. Den avvägning som skall göras är mellan intresset av att inte inskränka yttrandefriheten och intresset av att förhindra att olika typer av hotfulla yttranden sprids via grundlagsskyddade medier. Det rådande rättsläget är att hotfulla yttranden genom traditionella massmedier är grundlagsskyddade och inte heller utgör något brott, medan ett hot på en webbsida eller dylikt inte är grundlagsskyddat och således är olagligt enligt brottsbalkens bestämmelser. I och med att man utvidgar kretsen av medier vilkas yttranden är grundlagsskyddade så skall samtidigt rättsläget vad gäller hotfulla yttranden ändras till att motsvara det som i dag gäller för medier som inte är grundlagsskyddade. Mediegrundlagsutredningen ansåg att det inte finns tillräckligt underlag för någon säker uppfattning om hur vanligt förekommande de aktuella brotten är på Internet. En utökning av TF:s brottskatalog kan komma att få negativa återverkningar på nyhetsrapporteringen kring hot. Det vilande grundlagsförslaget innebär en inskränkning i den grundlagsstadgade tryck- och yttrandefriheten. Vi anser liksom Mediegrundlagsutredningen att det inte finns tillräckligt underlag för någon säker uppfattning om hur vanligt förekommande de aktuella brotten är på Internet. Eftersom förslaget innebär en inskränkning i tryck- och yttrandefriheten som inte kan motiveras med ett tillräckligt starkt intresse anser vi att

det inte bör genomföras. Vi anser att det vilande grundlagsförslaget skall förkastas.

Det vilande grundlagsförslaget innebär en inskränkning som gör det möjligt att i lag föreskriva en skyldighet för nätinnehavare att ge utrymme för annans överföringar i den utsträckning det behövs med hänsyn till konkurrensintresset eller med hänsyn till allmänhetens intresse av tillgång till sådana överföringar. Mediegrundlagsutredningen var enig om att föreslå att göra det möjligt att i lag föreskriva en skyldighet för nätinnehavare att ge utrymme för annans överföringar i den utsträckning det behövs med hänsyn till konkurrensintresset. Det vilande grundlagsförslaget innebär att möjligheten skall vidgas till att även göra det möjligt att inskränka etableringsfriheten med hänsyn till allmänhetens intresse av tillgång till sådana överföringar, dvs. överföringar per tråd. Inskränkningar i etableringsfriheten bör noga övervägas, prövas och motiveras. Inskränkningar kan bara accepteras om det finns mycket starka skäl för detta och konsekvenserna är väl kända och överblickbara. Konkurrensintresset är ett sådant skäl, vilket återspeglas i Mediegrundlagsutredningens ställningstagande. Vi anser att det vilande grundlagsförslaget bör förkastas.

Särskilda yttranden

Utskottets beredning av ärendet har föranlett följande särskilda yttranden. I rubriken anges inom parentes vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Ett frivilligt grundlagsskydd enligt databasregeln samt inskränkningar av etableringsfriheten för trådsändningar (punkt 1)

av Helena Bargholtz (fp) och Tobias Krantz (fp).

Den digitala tekniken och den numera alltmer utbredda användningen av Internet underlättar kontakt, information och kommunikation mellan människor på ett revolutionerande sätt. Förutom att det fria ordet skall ges grundlagsskydd oavsett vilket medium som används för kommunikationen är det angeläget att yttrandefriheten gäller för alla, även resurssvaga grupper och mindre etablerade röster i samhällsdebatten. Enligt det vilande grundlagsförslaget skall skydd kunna erhållas genom utgivningsbevis. Vi anser att man på denna punkt borde ha valt en annan juridisk teknik för att undvika onödig byråkrati och för att på ett enkelt sätt ge fler Internetanvändare grundlagsskydd för sina meddelanden. Ett sätt vore att tillämpa ett slags stencilregel motsvarande den som finns i 1 kap. 5 § TF. Enligt denna bestämmelse får en skrift fullt grundlagsskydd om den är försedd med beteckning som utvisar att den är mångfaldigad samt i anslutning därtill tydliga uppgifter om vem som har mångfaldigat skriften och om ort och år för mångfaldigandet. En motsvarande bestämmelse skulle kunna tas in i YGL:s databasregel. Den som vill organisera ett öppet diskussionsforum på Internet kan fördela ansvaret för de inlägg som förekommer i det till upphovsmännen genom att se till att dessa identifieras antingen direkt i varje inlägg eller genom hyperlänk till en presentation. Också det absoluta förbudet mot att andra än databasinnehavaren ges möjlighet att påverka dess innehåll innebär en onödig inskränkning av skyddet för yttrandefriheten. Genom att välja den lösning som vi har föreslagit kunde en både krånglig och mycket kostsam byråkrati undvikas samtidigt som grundlagsskyddet skulle komma oändligt många fler Internetanvändare till godo. Dessutom skulle medborgarna slippa att vända sig till en myndighet för att tillvarata sina rättigheter, vilket kan uppfattas som olustigt i dessa sammanhang.

Svenska medborgare och svenska juridiska personer har enligt YGL grundlagsskyddad rätt att sända ljudradio eller TV med hjälp av elektromagnetiska vågor som är bundna till en ledare. Genom den s.k. *must carry*-principen är denna etableringsfrihet begränsad så att nätinnehavare är skyldiga att tillhandahålla utrymme i nätet för bl.a. Sveriges Televisions och TV 4 AB:s sändningar. Enligt det vilande grundlagsförslaget kommer etableringsfriheten för trådsändningar enligt YGL att inskränkas för att det genom be-

stämmelser i lag skall kunna föreskrivas för nätinnehavare att ge utrymme för överföringar i den utsträckning det behövs med hänsyn till konkurrensintresset eller allmänhetens intresse av tillgång till sådana överföringar. Etableringsfriheten begränsas vidare i syfte att genom bestämmelser i lag tillförsäkra mottagarkollektivet inflytande över programvalet. Skälen till förslaget är för det första att upprätthålla konkurrensen och för det andra att ge mottagarna möjlighet att ha inflytande över programvalet. När det gäller det senare anser vi att det trots ett gott syfte är tveksamt om det bör genomföras. Förslaget innebär en begränsning av nätinnehavarens möjlighet att förfoga över sin egen produkt, men eftersom den tekniska utvecklingen på detta område går snabbt bör problemet kunna lösas utan grundlagsändring.

2. Ett frivilligt grundlagsskydd enligt databasregeln (punkt 1)

av Åsa Torstensson (c).

Jag avvisar det vilande grundlagsförslaget i fråga om utgivningsbevis för enskilda. Det finns minst två demokratiskäl för detta, nämligen kostnad och godkännande. Utgivningsbevis kommer att kosta pengar. Jag är tveksam till en ordning där människor som känner att de har små ekonomiska marginaler skall tvingas överväga om de skall söka ett utgivningsbevis till en högre kostnad för att våga yttra sig på Internet. Jag är också tveksam till ett förfarande där enskildas yttrandefrihet skall göras avhängig av ett godkännande från någon myndighets sida. Detta är rimligt för det särskilda skydd och de privilegier som erbjuds medieföretag, men inte i fråga om enskildas yttrandefrihet. Till och med Mediegrundlagsutredningen noterar den förvirring som kan komma att uppstå i fråga huruvida en webbsida är skyddad, vilket talar för en annan lösning. Det är också värt att framhålla att ett avslag ofelbart kommer att leda till en diskussion kring censur och godtycke i fråga om grunderna för att bevilja utgivningsbevis.

Genom sin spridningsform förefaller yttranden på Internet att uppvisa den största likheten med sådana sändningar som avses i YGL. I takt med att teknisk utveckling förändrar förutsättningarna för hur information sprids till mottagarna blir också den uppdelning av tryckta medier och spridning genom "elektromagnetiska vågor" på TF respektive YGL alltmer oklar. Jag vill framhålla möjligheten att förändra YGL på ett sådant sätt att den i tillämpliga delar skulle kunna fungera som en allmän yttrandefrihetsgrundlag, tillämplig även på enskilda och andra företag än medieföretag. Jag anser att det bör prövas en ny ordning där yttrandefrihetsgrundlagen i tillämpliga delar kan skydda enskildas yttrandefrihet i nya medier.

3. Den fortsatta utvecklingen när det gäller det tryck- och yttrandefrihetsrättsliga systemet (punkt 1)

av Gustav Fridolin (mp).

Nuvarande utformning av tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen kan på grund av sin lagtekniska komplexitet, sin terminologi och sitt teknikberoende inte anses uppfylla önskvärda krav på läsbarhets- och läsförståelseindex. Jag anser att grundlagarna bör vara i fas med samhällsutvecklingen, särskilt med hänsyn till den snabba mediala och tekniska utvecklingen. Dessutom medför tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagens tekniska komplexitet och stundom inkonsekventa regler sinsemellan svårigheter att tolka och tillämpa regelverket.

Jag anser att en utredning bör tillsättas för en total översyn av det tryck- och yttrandefrihetsrättsliga området i syfte att fullständigt och förutsättningslöst utreda behoven av förändringar på tryck- och yttrandefrihetsrättens område. I utredningsuppdraget bör ingå att ta ställning till och lämna förslag till en grundlag som reglerar tryck- och yttrandefrihetsområdet i syfte att uppnå en grundlagsreglering av området som svarar mot den föreliggande mediala och tekniska utvecklingen samt utvecklingen på det mediala och tekniska området.

BILAGA 1

De vilande grundlagsförslagen

1. Förslag till lag om ändring i tryckfrihetsförordningen

Härigenom föreskrivs att 5 kap. 6 § samt 10 kap. 3 och 8 §§ tryckfrihetsförordningen¹ skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse***5 kap.**

6 §

Utfärdat utgivningsbevis må återkallas:

1. om ägaren anmält att skriftens utgivning upphört;
2. om äganderätten till skriften övergått till någon som ej fyller föreskrivna behörighetsvillkor;
3. om utgivare ej finnes eller utgivaren ej fyller föreskrivna behörighetsvillkor och behörig utgivare ej omedelbart utses;
4. om sex månader förflutit från den dag, då utgivningsbeviset utfärdades, utan att skriften utkommit;
5. om den skrift, som beviset avser, icke under något av de två senast förflutna kalenderåren å särskilda tider utkommit med minst fyra nummer eller häften;
6. om inom sex månader, sedan skriften första gången utkom, visas att beviset med hänsyn till stadgandet i 5 § *sista* stycket icke bort utfärdas; eller
7. om titeln å en skrift typografiskt sett givits sådan likhet med titeln å annan skrift, för vilken utgivningsbevis utfärdats, att förväxling lätt kan ske samt rättelse ej omedelbart vidtages.

Beslut om återkallelse meddelas av myndighet som avses i 4 §. I ärenden, som avses i första stycket 2–7, skola, om det kan ske, ägaren och utgivaren erhålla tillfälle att yttra sig.

10 kap.

3 §

Om ett beslag har verkställts utan rättens förordnande, får den som drabbas av beslaget begära att rät-

¹ Tryckfrihetsförordningen omtryckt 1998:1438.

ten prövar det.

Då allmän åklagare förordnat om beslag, skall anmälan därom skyndsamt göras hos Justitiekanslern. Denne har att genast pröva huruvida beslaget skall äga bestånd.

8 §

Verkställande av beslag å tryckt skrift skall uteslutande omfatta de för spridning avsedda exemplaren av skriften.

Bevis om tryckt skrifts tagande i beslag skall utan avgift tillställas såväl den, hos vilken beslaget verkställs, som den som tryckt skriften. Beviset skall innehålla uppgift å det eller de stycken i skriften, vilka föranlett beslaget.

Bevis om tryckt skrifts tagande i beslag skall, *så snart det kan ske*, utan avgift tillställas såväl den, hos vilken beslaget verkställs, som den som tryckt skriften. Beviset skall innehålla uppgift å det eller de styck- en i skriften, vilka föranlett beslaget.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2003.

2. Förslag till lag om ändring i lagen (2002:000) om ändring i tryckfrihetsförordningen

Härigenom föreskrivs att 7 kap. 4 § tryckfrihetsförordningen¹ i stället för dess lydelse enligt lagen (2002:000) om ändring i tryckfrihetsförordningen skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap.

4 §

Med beaktande av det i 1 kap. angivna syftet med en allmän tryckfrihet skall såsom tryckfrihetsbrott anses följande gärningar, om de begås genom tryckt skrift och är straffbara enligt lag:

1. högförräderi, förövat med uppsåt att riket eller del därav skall med våldsamma eller eljest lagstridiga medel eller med utländskt bistånd läggas under främmande makt eller bringas i beroende av sådan makt eller att del av riket skall sålunda lösryckas eller att åtgärd eller beslut av statschefen, regeringen, riksdagen eller högsta domarmakten skall med utländskt bistånd framtvingas eller hindras, såframt gärningen innebär fara för uppsåtets förverkligande;

försök, förberedelse eller stämpling till sådant högförräderi;

2. krigsanstiftan, såframt fara för att riket skall invecklas i krig eller andra fientligheter framkallas med utländskt bistånd;

3. spioneri, varigenom någon för att gå främmande makt till handa obehörigen befordrar, lämnar eller röjer uppgift rörande försvarsverk, vapen, förråd, import, export, tillverkningssätt, underhandlingar, beslut, eller något förhållande i övrigt, vars uppenbarande för främmande makt kan medföra men för totalförsvaret eller eljest för rikets säkerhet, vare sig uppgiften är riktig eller ej;

försök, förberedelse eller stämpling till sådant spioneri;

4. obehörig befattningsmed hemlig uppgift, varigenom någon utan syfte att gå främmande makt till handa obehörigen befordrar, lämnar eller röjer uppgift rörande något förhållande av hemlig natur, vars uppenbarande för främmande makt kan medföra men för rikets försvar eller för folkförsörjningen vid krig eller av krig föranledda utomordentliga förhållanden eller eljest för rikets säkerhet, vare sig uppgiften är riktig eller ej;

försök eller förberedelse till sådan obehörig befattningsmed hemlig uppgift;

stämpling till sådant brott, om detta är att anse som grovt, vid vilken bedömning särskilt skall beaktas om gärningen innefattade tillhandagående av främmande makt eller var av synnerligen farlig beskaffenhet med hänsyn till pågående krig eller rörde förhållande av stor betydelse eller om den brottslige röjde vad som på grund av allmän eller enskild tjänst betrots honom;

¹ Tryckfrihetsförordningen omtryckt 1998:1438.

5. vårdslöshet med hemlig uppgift, varigenom någon av grov oaktsamhet begår gärning som avses under 4;

6. uppror, förövad med uppsåt att statsskicket skall med vapenmakt eller eljest med våldsamma medel omstörtas eller att åtgärd eller beslut av statschefen, regeringen, riksdagen eller högsta domarmakten skall sålunda framtingas eller hindras, såframt gärningen innebär fara för uppsåtets förverkligande;

försök, förberedelse eller stämpling till sådant uppror;

7. landsförräderi eller landssvek, i vad därigenom, då riket är i krig eller eljest i lag meddelade bestämmelser om sådant brott äger tillämpning, någon missleder eller förråder dem som är verksamma för rikets försvar eller förleder dem till myteri, trolöshet eller modlöshet, förråder egendom som är av betydelse för totalförsvaret eller begår annan liknande förrädisk gärning som är ägnad att medföra men för totalförsvaret eller innefattar bistånd åt fienden;

försök, förberedelse eller stämpling till sådant landsförräderi eller landssvek;

8. landsskadlig vårdslöshet, i vad därigenom någon av oaktsamhet begår gärning som avses under 7;

9. ryktesspridning till fara för rikets säkerhet, varigenom, då riket är i krig eller eljest i lag meddelade bestämmelser om sådant brott äger tillämpning, någon sprider falska rykten eller andra osanna påståenden, som är ägnade att framkalla fara för rikets säkerhet, eller till främmande makt framför eller låter framkomma sådana rykten eller påståenden eller bland krigsmän sprider falska rykten eller andra osanna påståenden som är ägnade att framkalla trolöshet eller modlöshet;

10. uppvigling, varigenom någon uppmanar eller eljest söker förleda till brottslig gärning, svikande av medborgerlig skyldighet eller ohörsamhet mot myndighet eller åsidosättande av vad som åligger krigsman i tjänsten;

11. hets mot folkgrupp, varigenom någon hotar eller uttrycker missaktning för folkgrupp eller annan sådan grupp av personer med anspelning på ras, hudfärg, nationellt eller etniskt ursprung, trosbekännelse eller sexuell läggning;²

12. brott mot medborgerlig frihet, varigenom någon utövar olaga hot med uppsåt att påverka den allmänna åsiktsbildningen eller inkräkta på handlingsfriheten inom politisk organisation eller yrkes- eller näringssammanslutning och därigenom sätter yttrande-, församlings- eller föreningsfriheten i fara;

försök till sådant brott mot medborgerlig frihet;

² Lydelse enligt betänkande 2002/03:KU7.

13. olaga våldsskildring, varigenom någon i bild skildrar sexuellt våld eller tvång med uppsåt att bilden sprids, om inte gärningen med hänsyn till omständigheterna är försvarlig;

14. förtal, varigenom någon utpekar annan såsom brottslig eller klandervärd i sitt levnadssätt eller eljest lämnar uppgift som är ägnad att utsätta denne för andras missaktning, och, om den förtalade är avliden, gärningen är sårande för de efterlevande eller eljest kan anses kränka den frid, som bör tillkomma den avlidne, dock ej om det med hänsyn till omständigheterna var försvarligt att lämna uppgift i saken och han visar att uppgiften var sann eller att han hade skälig grund för den;

15. förolämpning, varigenom någon smädar annan genom kränkande tillmäle eller beskyllning eller genom annat skymfligt beteende mot honom;

16. olaga hot, varigenom någon hotar annan med brottslig gärning på ett sätt som är ägnat att hos den hotade framkalla allvarlig fruktan för egen eller annans säkerhet till person eller egendom;

17. hot mot tjänsteman, varigenom någon med hot om våld förgriper sig på annan i hans myndighetsutövning, i annan verksamhet där samma skydd åtnjuts som är förenat med myndighetsutövning eller vid biträde till åtgärd som omfattas av sådant skydd, för att tvinga honom till eller hindra honom från åtgärd däri eller hämnas för sådan åtgärd eller varigenom någon sålunda förgriper sig mot den som tidigare utövat sådan verksamhet eller biträtt därvid för vad denne däri gjort eller underlåtit;

försök eller förberedelse till sådant hot mot tjänsteman, såvida ej brottet, om det fullbordats, skulle ha varit att anse som ringa;

18. övergrepp i rättssak, varigenom någon med hot om våld angriper annan för att denne gjort anmälan, fört talan, avlagt vittnesmål eller annars vid förhör avgett utsaga hos en domstol eller annan myndighet eller för att hindra annan från en sådan åtgärd eller varigenom någon

med hot om gärning som medför lidande, skada eller olägenhet angriper annan för att denne avlagt vittnesmål eller annars avgett utsaga vid förhör hos en myndighet eller för att hindra honom från att avge en sådan utsaga.

3. Förslag till lag om ändring i yttrandefrihets- grundlagen

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1. Förslag till lag om ändring i lagen (1949:165) angående beslag å vissa skrifter

2. Förslag till lag om ändring i lagen (1991:1559) med
föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och
yttrandefrihetsgrundlagens områden

